

Bufdir

Oslo, 01. desember 2025
Vår ref: 184-25 - HIL/LJB

Høringsinnspill: Faglige råd for offentlig ansatte om møter med kjønnsmangfold

Innledning

Norsk Psykologforening støtter Bufdirs initiativ om å styrke kompetansen i offentlig sektor i møte med personer med ulik kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. Vi mener rådene er et viktig bidrag til å forebygge diskriminering og minoritetsstress, og til å sikre likeverdige tjenester. Vårt innspill bygger på foreningens policynotater om kjønnsinkongruens og tidligere høringsuttalelser til nasjonale retningslinjer.

Bufdirs ambisjon er at rådene skal være relevante for «alle møter med transpersoner». NAV, skole, og legebesøk blir nevnt. Barnekonvensjonen og barnets beste blir kort nevnt, men uten at det kontekstualiseres tydeligere. Det er naturligvis krevende å lage råd som hverken blir for generelle eller for spesifikke, når målgruppen som skal ha rådene er så stor. Kanskje hadde man vært bedre tjent med å lage egne faglige råd for hhv forvaltning, helsevesen og møter med barn og unge?

I flere av rådene henvises det til «forskning og diskusjon i ekspertgruppa», gjerne med bare én oppgitt kilde. Det bør oppgis flere kilder, og rasjonale i diskusjonen kan med fordel gjengis klarere i rådene. For eksempel vil en offentlig ansatt med liten kjennskap til tematikken trolig ha nytte av mer informasjon om hvordan tidligere opplevelser med diskriminering kan virke inn på det aktuelle møtet i praksis (råd 3).

Overordnede prinsipper

1. **Unngå sykliggjøring og stigmatisering**

Rådene bør tydeliggjøre at kjønnsmangfold ikke er en psykisk lidelse. ICD-11 har flyttet diagnosen kjønnsinkongruens ut av seksjonen for psykiske lidelser til «conditions related to sexual health». Dette må reflekteres i språk og praksis.¹

2. **Barnets beste og informert samtykke**

Ved møter med barn og unge må barnekonvensjonen og prinsippet om barnets beste ligge til grunn. Rådene bør understreke varsomhet ved vurderinger knyttet til kjønnsbekreftende tiltak og betydningen av informert samtykke.

¹ <https://psykologforening.fra1.digitaloceanspaces.com/Fag-og-politikk/Spesialisthelsetjenesten/Policynotat-kj%C3%B8nnsinkongruens-barn-og-unge-2.pdf>

3. **Kompetanseheving og nasjonal samordning**

Psykologforeningen har tidligere anbefalt etablering av en nasjonal kompetansetjeneste for kjønnsinkongruens. Vi foreslår at Bufdir samarbeider med helsetjenesten for å sikre felles opplæring og kunnskapsgrunnlag.

Konkrete forslag til forbedringer

- **Presisering av faglig forsvarlighet**

Rådene bør inneholde en tydelig henvisning til at tjenester skal bygge på oppdatert kunnskap og evidensbasert praksis. Det mangelfulle kunnskapsgrunnlaget på feltet gjør dette særlig viktig.

- **Håndtering av psykisk helse**

Rådene bør inkludere veiledning om hvordan offentlig ansatte kan møte personer med kjønnsinkongruens som samtidig har psykiske helseutfordringer, basert på erfaringer fra Sverige og norske fagmiljøer.

- **Normkritisk tilnærming og språkbruk**

Vi støtter Bufdirs vekt på kjønnsnøytralt språk og anbefaler at eksempler på god praksis inkluderes i veilederen.

- **Tverrfaglig samarbeid**

Rådene bør oppfordre til samarbeid mellom skole, helse, barnevern og NAV for å sikre helhetlig oppfølging av personer med kjønnsinkongruens.

Avslutning

Vi oppfordrer Bufdir til å videreutvikle rådene i dialog med fagmiljøer, brukerorganisasjoner og profesjonsforeninger. Norsk Psykologforening stiller seg til disposisjon for videre samarbeid om implementering og kompetanseutvikling.

Med vennlig hilsen,
Norsk psykologforening

Hanne Indregard Lind

President